

مهاجرت و جایگاه آن در معاهدات حقوق بین الملل

مؤلف

آ. عزیزی

انتشارات فرزندگان دانشگاه

۱۳۹۸

عنوان و نام پدیدآور	: عزیزى، آریا، ۱۳۴۹ -
مشخصات نشر	: مهاجرت و جایگاه آن در معاهدات حقوق بین الملل / مولف آریا عزیزى.
مشخصات ظاهری	: تهران: فرزانهگان دانشگاه، ۱۳۹۸.
شابک	: ۶۰ ص.
وضعیت فهرست نویسی	: ۷-۵۲-۶۵۳۸-۶۲۲-۹۷۸:
موضوع	: فیا
موضوع	: مهاجرت — قوانین و مقررات
موضوع	: Emigration and immigration law
موضوع	: پناهندگان — وضع حقوقی و قوانین
موضوع	: Refugees -- Legal status, laws, etc
موضوع	: حقوق بین الملل و حقوق بشر
موضوع	: International law and human rights
بندی سه	: ۲۳۳.۰K
رده بند دیویی	: ۳۴۲/۰.۸۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۶۹۷۹۸

انتشارات فرزانهگان دانشگاه

مهاجرت و جایگاه آن در معاهدات حقوق بین الملل

تألیف: آریا عزیزى

ناشر: فرزانهگان دانشگاه

ناظر فنى: محسن خاضی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۷-۵۲-۶۵۳۸-۶۲۲-۹۷۸

مرکز فروش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، کوچه مینا، پلاک ۲۹، طبقه سوم

۰۲۱۶۶۹۷۹۵۲۶ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۹.....	مقدمه
۱۱.....	پناهندگی در حقوق بین الملل
۱۴.....	پناهنده کیست؟
۱۶.....	چارچوب حقوق نظام دیت بین المللی از پناهندگان
۱۷.....	اعلامیه جهانی حقوق بشر
۱۷.....	کنوانسیون چهارم ژنو در مورد حمایت از افراد غیرنظامی در زمان جنگ (۱۹۴۹)
۱۷.....	کنوانسیون وضعیت پناهندگان (۱۹۵۱)
۱۸.....	پروتکل ۱۹۶۷ در مورد وضعیت پناهندگان
۱۸.....	تعریف اولیه پناهنده و همچنین شرایط پایان وضعیت پناهندگی
۲۰.....	قطع نامه های مجمع عمومی سازمان ملل متحد
۲۰.....	اعلامیه ۱۹۶۷ در مورد پناهندگی سرزمینی
۲۰.....	قطع نامه های کمیته اجرای کمیساریای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان
۲۱.....	دستور کار برای حمایت
۲۳.....	اعلامیه دولتهای عضو
۲۵.....	بندهای اجرایی
۲۹.....	برنامه اقدام

- ۳۰..... نقش کمیساریای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان
- ۳۲..... اشخاص تحت حمایت کمیساریای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان
- ۳۳..... مساعدت
- ۳۴..... همکاری کمیساریای عالی پناهندگان با دیگر نهادهای سازمان ملل و غیردولتی
- ۳۸..... حمایت از زنان پناهنده
- ۴۱..... حمایت از کودکان و نوجوانان پناهنده
- ۴۶..... حمایت از پناهندگان سالمند
- ۵۰..... اعطای پناهندگی به مسئولان دولتها
- ۵۶..... تعهدات دولتها و الزامهای بین المللی آنها
- ۵۹..... منابع و مآخذ

مقدمه

در طول تاریخ همواره در اثر وجود جنگها، اشغال، خشونتها و دیگر انواع و اقسام آزار و اذیتها، انسانهای متأثر از این چالشها و مشکلات، اقدام به ترک خانه و کاشانه خود نموده و سعی در رساندن خود به مناطق امن داشته‌اند. این افراد از ترس اینکه در خشونت، تجاوز، قتل و غارت قرار گیرند، ناخواسته ترک وطن نمودند. هم‌اکنون رهایی می‌شوند تا از این مصیبت‌های رهایی یابند که این مسئله گریبان هموطنان کشورمان را هنوز هم رها نکرده و هر سال ناظر هزاران نفر هموطن ما می‌باشیم که دچار ترک کشور حتی زندگی خود را به خطر می‌اندازند.

طبق آمار سال ۲۰۱۱ کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد، اتحادیه اروپا در سال گذشته میلادی به تقاضای ۸۴۱۰۰ پناهنده پاسخ مثبت داد. شمار پناهنده‌هایی که در سال ۲۰۱۰ در کشورهای اتحادیه اروپا موفق به اخذ پناهندگی شدند ۷۴۱۰۰ نفر بود.

خبرگزاری آسوشیتدپرس هم نوشت، یوروستات (Eurostat) بخش امار اتحادیه اروپا، روز ۴ حمل ۱۳۹۱ مصادف با (۲۳ مارچ ۲۰۱۱) در لوکزامبورگ

اعلام کرد که در طول سال گذشته میلادی تعداد ۳۰۱ هزار پناهجو در ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا ثبت شده‌اند.

بنا به این گزارش، این تعداد نسبت به سال ۲۰۱۰ نزدیک به ۱۴ فیصد افزایش داشته است. در سال ۲۰۱۰ میلادی ۲۵۹ هزار پناهجو در کشورهای عضو اتحادیه اروپا ثبت شده بودند. بیشترین تعداد پناهجویان از افغانستان بوده‌اند که تعداد آنها ۲۸ هزار نفر بوده است. پس از افغانستان کشورهای روسیه، پاکستان و عراق قرار دارند.

بیشترین هم پناهجویان با ۵۶ هزار و ۳۰۰ نفر، به فرانسه بوده است. آلمان با ۵۳ هزار و ۳۰۰ پناهجو در رتبه دوم قرار دارد.

در آلمان بیشترین پناهجویان از افغانستان و سپس صربستان و عراق هستند.

اما به نسبت جمعیت کشورها، بیشترین تعداد پناهجویان در کشورهای مالتا، لوکزامبورگ، سویدن، بلژیک و قبرس ثبت شده‌اند.

در مالتا به ازای هر یک میلیون نفر، چهار هزار و ۱۰۰ پناهجو ثبت شده است.

از سوی دیگر، کشور لیختن‌اشتاین با ۷۵ پناهجو کم‌ترین پناهمندی ثبت شده اروپا در سال گذشته را داشته است.

در سال گذشته ۲۰۱۱ درصدی جوابهای منفی به تقاضاهای پناهندگی حدود ۷۵٪ بود که سه چهارم جمعیت پناهجو را شامل می‌شود. همچنین در این سال به ۲۹ هزار نفر حق پناهندگی اعطا شده است. ۲۱ هزار نفر از متقاضیان پناهندگی نیز با اینکه پناهندگی نگرفته‌اند اما به دلیل آن که احتمال می‌رود در صورت بازگشت به کشورشان جان آنها در خطر قرار گیرد مورد حمایت قرار گرفته‌اند اما از حق پناهندگی برخوردار نشده‌اند.

یوروستات که دفتر آمار لوکسمبورگ است آمارهای خود را از هر کشور عضو اتحادیه اروپا جمع‌آوری می‌کند. این نهاد همچنین آمار مناطق مختلف کشورها را نیز در دست دارد.

پناهندگی در حقوق بین‌الملل

از زمان پیدایش بشر تا کنون، حفظ جان یکی از غریزین بشر بوده است. این خطر در ابتدا ناشی از حیوانات درنده و سپس ناشی از هم‌نوعان انسان بوده است و برای رفع این خطر انسان به غارها، درختان بلند و مکانهای صعب‌العبور پناه برده است. پس از تشکیل اجتماعات، ترس از هم‌نوعان، جایگزین ترس از حیوانات درنده گردید و مالکیت زمین و ابزار و غذا، انگیزه درگیری‌ها و در نتیجه، گریختن طرف ضعیف بود. قبل از بوجود آمدن دولت-شهرها، ادیان در حمایت

از پناهندگان نقش مهمی داشتند، مثلاً تورات حاوی دستوراتی برای ساختن مکانهایی برای پناه دادن به افراد بود و معابد یونانی و کلیساهای مسیحی نیز محلی برای پناه گرفتن افراد بود و کسی که برای فرار از مجازات به این مکانها پناه می برد، دیگر امکان مجازات وی وجود نداشت. بعدها با رشد امپراتوری ها و حکومت ها، انگیزه های پناهندگی نیز تغییر یافت. مثلاً ناراضیان یک حکومت، برای فرار از آن حکومت به کشورهای دیگر پناهنده می شدند و یا در قرون وسطی، انگلیسی ها و تفتیش عقاید کلیسا موجب بوجود آمدن امواج پناهندگان شد که از ترس جان پناهای دیگر پناه می بردند. در طول دوره رنسانس، انگیزه پناهندگی تلفیقی از مذهبی و اقتصادی بود که بعضی از کشورها، طرفداران یک مذهب مثل پروتستان ها را انزوا کرده و دیگر کشورها آنها را می پذیرفتند. مهاجرت اولین مهاجران به سرزمین تازه کشف شده آمریکا و همچنین جنگ های داخلی آمریکا را می توان در همین راستا دانست. قرن بیستم هم وقایع جنگ جهانی اول موج عظیمی از پناهندگان را بوجود آورد. موجب انعقاد معاهداتی در زمینه حمایت از این پناهندگان گردید. مثلاً برای حمایت از پناهندگان روسی و ارمنی، گذرنامه هایی به نام نانسن در اختیار این افراد گذاشت. پسند که با ارائه آن، حق کار، اقامت و بهره مندی از قوانین کشورهای متعاقد را دارا می شدند.